

Baggrund

Justitsministeriets Forskningspolitiske Udvalg blev nedsat i foråret 1998 med henblik på at styrke forskningen på Justitsministeriets område, herunder bl.a. rådgive justitsministeren om forskningspolitiske spørgsmål, vurdere behovet for forskning, fremsætte forslag til forskningsprojekter og koordinere forskningen dels inden for hele Justitsministeriets område og dels med forskningen på andre ministeriers områder. Endvidere skal udvalget medvirke til, at oplysninger om forskning er let tilgængelige for myndigheder og forskere, og efter anmodning fra justitsministeren medvirke ved udarbejdelsen af generelle retningslinier for tildeling af offentlige midler til konkrete forskningsprojekter m.v.

I efteråret 1997 ansatte Justitsministeriet en forsknings- og dokumentationskonsulent til varetagelse af konkrete forsknings-, statistik- og dokumentationsopgaver samt sekretariatsfunktioner i forhold til Justitsministeriets Forskningspolitiske Udvalg. Med ansættelse af yderligere personale blev Forskningsenheden etableret i 2001.

Der er årligt afsat et beløb til finansiering af ekstern forskning.

Årsberetningen oplyser om den virksomhed, der har fundet sted på disse områder i 2003.

2. JUSTITSMINISTERIETS FORSKNINGSPOLITISKE UDVALG

2.1. Sammensætning

Justitsministeriets Forskningspolitiske Udvalg består af repræsentanter for Justitsministeriets departement, Direktoratet for Kriminalforsorgen, Rigsadvokaten, Rigspolicefen, Foreningen af Politimestre i Danmark, Den Danske Dommerforening, Foreningen af Fængselsinspektører, Det Kriminalpræventive Råd, Retspsykiatrisk Klinik, Danmarks Statistik, Sundhedsministeriet, Socialministeriet og Statens Samfundsvidenskabelige Forskningsråd. Endvidere er 6 udvalgsmedlemmer fra universiteterne personligt udpegede.

Justitsministeriets Forskningspolitiske Udvalg havde i 2003 følgende sammensætning:

Politimester Karsten Petersen, Rigspolicefen
Politimester Signe Justesen, Foreningen af Politimestre i DK
Professor, dr. jur. Jørgen Dalberg-Larsen, Statens Samfundsvidenskabelige Forskningsråd
Fængselsinspektør Bodil Philip, Foreningen af fængselsinspektører, vicefængselsinspektører og økonomichefer
Dommer Lis Sejr, Den danske Dommerforening
Adm. overlæge Peter Kramp, Retspsykiatrisk Klinik
Rigsadvokatassessor Birgit Foltmar Gammelgaard,
senere vicesstatsadvokat Lykke Sørensen, Rigsadvokaten
Kontorchef Carsten Torpe, Danmarks Statistik
Sekretariatschef Anne Karina Nickelsen, Det Kriminalpræventive Råd
Afdelingschef Johan Reimann, Justitsministeriets departement
Kontorchef Marianne Secher, Direktoratet for Kriminalforsorgen
Fuldmægtig Jacob Preisler, Indenrigs- og Sundhedsministeriet
Fuldmægtig Anya Manghezi
senere fuldmægtig Carsten Skovgaard Nielsen, Socialministeriet

Personligt udpegede medlemmer:

Professor, dr. jur. Flemming Balvig, Københavns Universitet
Professor, dr. jur. Henning Koch, Københavns Universitet
Lektor, dr. crim. Annika Snare, Københavns Universitet
Professor Gorm Toftegaard Nielsen, Århus Universitet
Lektor, dr. jur. Jens Evald, Århus Universitet
Lektor Ingrid Lund-Andersen, Århus Universitet

Professor, dr. jur. Flemming Balvig er formand for udvalget.

2.2. Mødeaktiviteter

Der er i 2003 afholdt 2 møder i udvalget, henholdsvis d. 3. juni og d. 10. december.

2.3. Udvalgets virksomhed

2.3.1. Oversigt over forsknings- og statistikopgaver inden for Justitsministeriets område

Der er udarbejdet et katalog over behovet for forskning inden for de forskellige sagsområder, der henhører under Justitsministeriets departement, Justitsministeriets styrelser samt inden for Rigspolitichefens og Rigsadvokatens område.

Kataloget fokuserer primært på behovet for evaluering af aktuelle lovændringer m.v. og for forskning i relation til fremsatte lovforslag. Endvidere supplerer udvalgsmedlemmerne løbende med ønsker om især mere almene forskningsprojekter inden for Justitsministeriets område. Kataloget opdateres og drøftes kontinuerligt med henblik på at have et overblik over igangværende og mulige kommende forskningsopgaver på Justitsministeriets område.

2.3.2. Prisopgave

Med henblik på at styrke de studerendes interesse for forskning inden for Justitsministeriets område har Justitsministeriets Forskningspolitiske Udvalg indstiftet en pris for bedste studenterafhandling vedrørende et givet emne. Prisen er på 25.000 kr. Emnet for prisopgaven i 2002, med prisuddeling foråret 2003, var ”Pressen og retspolitikken”. Prisen, der blev overrakt af justitsminister Lene Espersen, blev givet for en juridisk studenterafhandling, skrevet af stud. jur. Nanna Borum Gjedde og stud. jur. Pia Markussen.

Prisopgaven 2003, der i år først har indleveringsfrist 1. august 2004, vil gå til den bedste besvarelse af en opgave om ”Privat påtale eller påtalebegæring i offentlige straffesager”.

Nærmere information om opgavens afgrænsning og om indlevering af opgave er annonceret i relevante tidsskrifter og på Justitsministeriets hjemmeside: www.jm.dk

2.3.3. Forskningsprojekter om indbrudstyveri

Der er i Danmark gennemført meget lidt forskning om en af vore meste udbredte former for forbrydelser – indbrudstyveri. På denne baggrund og efter opfordring fra politimestrene Ole Scharf og Signe Justesen udarbejdede sekretariatet i 2002 i samarbejde med formanden og forskningsleder, ph.d. Lars Holmberg et forslag om en række mindre forskningsprojekter om indbrudstyveri. Forslaget har været drøftet på et udvalgsmøde, og i forlængelse heraf blev der bevilget midler til udarbejdelse af en oversigt over den internationale empiriske forskning om indbrud. Rapporten kan læses på Justitsministeriets hjemmeside. Der er i 2003 desuden bevilget midler til en undersøgelse, baseret på de særlige data, Rigspolitiet har om indbrud. Undersøgelsen sigter især på at belyse omfanget af reviktimisering og indbrudstyveriernes tidsmæssige fordeling. Der arbejdes fortsat på også at få gennemført projekter om indbrudstyverierne

geografiske fordeling samt om den eventuelle tryghedsskabende effekt af politiets genbesøg hos ofre.

2.3.4. Udvidet offerstatistik

På initiativ af Justitsministeriets Forskningspolitiske Udvalg er det fra og med år 2002 blevet muligt for Danmarks Statistik at udarbejde en særlig offerstatistik. Statistikken, der offentliggøres årligt, oplyser om køn og alder på ofre for forskellige former for personfarlige forbrydelser.

Justitsministeriets Forskningspolitiske Udvalg har imidlertid ønsket at supplere denne statistisk med oplysninger om 1) gerningsstedets art, 2) relationen mellem offer og gerningsmand og 3) eventuel anvendelse af våben. Det synes dog ikke på nuværende tidspunkt muligt at få udarbejdet en sådan statistik, idet det vil kræve en forholdsvis omfattende ændring af politiets sagsbehandlingssystem. I stedet arbejdes på en løsning, der er baseret på en ændring af politiet journalplan. Denne løsning vil dog alene angå voldsforbrydelser og alene omfatte information om gerningsstedets art.

3. SEKRETARIATET

3.1. Personale

Mag. art. et dr. jur. Britta Kyvsgaard er forskningschef for forskningsenheden og sekretær for Justitsministeriets Forskningspolitiske Udvalg. Fuldmægtig, cand. scient. soc. Susanne Clausen var frem til februar 2003 ansat som fuldmægtig primært med henblik på at bistå med sekretariats- og forskningsopgaver.

Der har i 2003 været knyttet fire studentermedhjælpere til forskningsenheden: Stud. scient. soc. Marthin Rosenkrantz Nielsen, stud. scient. soc. Anne-Julie Boesen Pedersen, stud. scient. soc. Jakob Roepstorff og stud. scient. soc. Hanne Stevens. Sidstnævnte startede som praktikant i enheden primo 2003.

3.2. Forsknings-, statistik- og udredningsopgaver

Der er i årets løb gennemført en række opgaver enten efter anmodning eller på eget initiativ. Forskningsrapporter m.v. er tilgængelige på Justitsministeriets hjemmeside www.jm.dk under *Forskning og dokumentation*: Rapporter fra forskningsenheden.

3.2.1. Til brug for Retsudvalget og for en senere evaluering af ungdomssanktionen er der gennemført en undersøgelse af ungdomssanktioner og ubetingede domme, der frem til 2003 er idømt unge lovovertrædere under 18 år, se *Redegørelse om ungdomssanktioner og ubetinget fængselsstraffe til unge lovovertrædere, 1. juli 2001 til 31. december 2002*.

3.2.2. Til brug for Rigsadvokatens statistiske redegørelse om varetægtsfængsling i isolation 2002 er der udarbejdet en statistik, baseret på afsluttede isolationsfængslinger i 2002. Statistikken omfatter bl.a. oplysninger om kriminalitetens art, se *'Statistik om isolationsfængsling 2002'* og *Rigsadvokaten Informerer, nr. 21, 2003*

3.2.3. Til brug for Rigsadvokatens opgørelse over behandlingen af straffesager vedrørende psykisk og mentalt afvigende kriminelle og med henblik på en senere evaluering af tidsbegrænsningen af foranstaltninger efter §§ 68-69 er der udarbejdet en statistik, baseret på de behandlingsdomme, der er idømt i 2002. Se *'Foranstaltningsdomme 2002'* og *Rigsadvokaten Informerer, nr. 23, 2003*.

3.2.4. Der er gennemført en undersøgelse af forskellene mellem kriminalitetsniveauet i kommunerne i Danmark. Undersøgelsen sigter på at belyse, hvad der kan forklare forskellene, og om kommunerne har et højere niveau end forventet, når der tages hensyn til de forhold, der påvirker kriminalitetsniveauet. Se *'Kriminalitetsniveauet i kommuner og politikredse'*.

3.2.5. Der er gennemført en analyse af baggrunden for den seneste tids øgede kapacitetsbehov i Kriminalforsorgens fængsler. Analysen sigter især på at belyse, i hvilket omfang regeringens strafskærpelser har influeret på det øgede behov for cellepladser. Se '*Strafniveau, strafskærpelser og kapacitet.*'

3.2.6. Der er udarbejdet en undersøgelse af udviklingen i danskernes bekymring og angst for kriminalitet. Undersøgelsen er primært baseret på data, indsamlet af Institut for Konjunkturanalyse. Se '*Utryghed, angst og bekymring for vold og kriminalitet.*'

3.2.7. Der er foretaget en effektevaluering af ungdomskontraktordningen, idet det er undersøgt, om unge lovovertrædere med en ungdomskontrakt recidiverer i mindre grad end unge lovovertrædere, der har fået et tiltalefrafald med øvrige vilkår. Undersøgelsens resultater er udgivet i rapporten: '*Evaluering af ungdomskontraktordningen.*'

3.2.8. Der er gennemført en undersøgelse af *sammenhængen mellem etnisk baggrund og andelen af sigtelser, anholdelser og varetægtsfængslinger*, som ikke fører til en fældende afgørelse. Undersøgelsen er en opfølgning på en tilsvarende undersøgelse fra 2001. Undersøgelsens resultater er offentliggjort i en artikel i Journal of Scandinavian Studies in Criminology and Crime Prevention, skrevet sammen med Lars Holmberg.

3.2.9. Ved årets udgang var en undersøgelse af *fogedretternes praksis i samværssager* ved at være afsluttet. Undersøgelsen er baseret på samtlige fogedsager om samvær i 2002. Den sigter primært på at belyse, om der er forskellig praksis i de forskellige fogedretter.

3.2.10. Ved årets udgang var en evaluering af den offerrådgivningsordning, der blev introduceret i 1998, ved at være tilendebragt. Evalueringen er baseret på både en spørgeskemaundersøgelse og interview med offerrådgivere m.v. Evalueringens resultater udgives i marts 2004 i rapporten: '*Offerrådgivningerne i Danmark – en evalueringsrapport.*'

3.2.11. Ved årets udgang var en evaluering af *retsmæglingsforsøget* i gang. Evalueringen bygger på en spørgeskemaundersøgelse, som parterne, deres eventuelle advokater og retsmæglerne anmodes om at deltage i. Det planlægges at udarbejde en midtvejsrapport om forsøget medio 2004.

3.2.12. Ved årets udgang var en undersøgelse af *sammenhængen mellem skole- og uddannelsesforløb og kriminalitet* i gang. Undersøgelsen er baseret på data fra Danmarks Statistik og angår en fødselskohorte, der følges fra deres 10. til deres 34. år.

3.2.13. Som led i regeringens handleplan til bekæmpelse af vold mod kvinder deltager Danmark i en international undersøgelse af *vold mod kvinder (IVAWS)*. Forskningsenheden står sammen med Flemming Balvig for den danske undersøgelse. Ved årets udgang var der netop – fra Vilstrup Research – modtaget data vedrørende telefoninterview med godt 3500 kvinder. Undersøgelsens resultater forventes klar ultimo maj 2004.

3.2.14. Ved årets udgang var et spørgeskema til brug for en undersøgelse af *befolkningens forventninger til fremtidens politi* blevet udarbejdet i samarbejde med Flemming Balvig og Lars Holmberg, Københavns Universitet. Dataindsamlingen gennemføres af Socialforskningsinstituttet.

3.2.15. I årets løb er der desuden udarbejdet en række notater vedrørende bl.a. udviklingen i sanktioner for vold, udviklingen i brug af samfundstjeneste og udviklingen i børns og unges kriminalitet.

3.3 Dokumentation

3.3.1. Justitsministeriet har via medlemskab af Nordisk Samarbejdsråd for Kriminologi taget initiativ til dannelsen af en nordisk kriminologisk bibliografi – Bibliography of Nordic Criminology – der rummer

oplysninger om forskning fra og med 1. januar 1999 og for Danmarks vedkommende helt tilbage fra 1945. Den udvidede danske bibliografi er bl.a. muliggjort gennem en bevilling fra Justitsministeriets Forskningspulje. Den nordiske bibliografi findes på www.nsfk.org. Der anvendes engelske søgeord, så også forskere fra lande uden for Norden kan drage nytte af bibliografien.

3.3.2. I forbindelse med en lovændring i 2000, som vedrører tidsbegrænsning af foranstaltninger efter straffelovens § 68 og § 69, er det besluttet, at forskningsenheden skal oparbejde en database med oplysninger om nye foranstaltningsdomme med henblik på årligt at kunne udarbejde en statistik herover samt med henblik på senere at kunne foretage en evaluering af lovændringen, jf. også pkt. 3.2.3. ovenfor.

3.3.3. I forbindelse med indførelsen af ungdomssanktionen, jf. straffelovens § 74 a, i 2001 er det besluttet, at forskningsenheden skal oparbejde en database med oplysninger om nye ungdomssanktionsdomme med henblik på såvel en løbende statistik vedrørende anvendelsen af den nye sanktion som på en senere evaluering af sanktionen, jf. også pkt. 3.2.1. ovenfor. Der indsamles endvidere løbende oplysninger fra kommunerne om forløbet af de enkelte sanktioner.

3.4 Eksternt udvalgsarbejde

Britta Kyvsgaard har i 2003 været:

Medlem af Danmarks Statistiks Forskningsudvalg

Rådsmedlem i Nordisk Samarbejdsråd for Kriminologi

Medlem af Det Kriminalpræventive Råds styregruppe for forsøg med konfliktråd

Medlem af Den Voldsforebyggende Enheds tænketank

Medlem af By og Bygs følgegruppe vedr. projektet ”forebyggelse af kriminalitet i boligområder”.

Medlem af følgegruppe vedrørende Projekt Fokus

4. Forskningsbevillinger

4.1. Prioritering af forskningsbevillinger

Justitsministeriets Forskningspolitiske Udvalg har besluttet, at følgende retningslinier bør gælde for bevillinger fra Justitsministeriets Forskningspulje:

Den højeste prioritet gives til *forskning og evaluering i forbindelse med loyforberedende arbejde, lovændringer og forsøgsvirksomhed inden for Justitsministeriets område*. Ønsket om at styrke forskningen inden for Justitsministeriets område udspringer i høj grad af behovet for at få en forskningsbaseret viden på netop disse områder, herunder ikke mindst viden om betydningen af lovændringer. Det er derfor naturligt, at det er denne form for forskning, der især søges fremmet gennem bevillinger fra Justitsministeriets Forskningspulje.

Anden prioritet gives *forskning i mere almene, aktuelle problemstillinger, som knytter sig til den politiske debat, eller som er af grundlæggende betydning for det felt, Justitsministeriet dækker*. Udvalget og ministeriet må primært søge at stimulere universitetsforskere og andre til at påtage sig disse opgaver og sekundært sikre, at forskningen gennemføres som rekvireret forskning.

Med henblik på at stimulere de studerendes interesse for forskning og for Justitsministeriets fagområde er det endvidere besluttet, at *studentprojekter kan støttes med mindre beløb*. Det forudsætter, at projekterne

vedrører emner, som er af interesse for Justitsministeriet, at projekterne i øvrigt er af en karakter, som en mindre forskningstrænet kan forventes at få udbytte af, og at vedkommende superviseres af en etableret forsker.

Retningslinier for udbetaling af midler fra Justitsministeriets forskningspulje

Der er udarbejdet en standardskrivelse med retningslinier for, hvorledes midler udbetales og administreres, med vilkår for oppebørsel af løn, for indlevering af regnskab og rapport m.v. Retningslinierne følger i meget høj grad dem, Statens Samfundsvidenskabelige Forskningsråd har udformet.

4.3. Bevillinger fra Justitsministeriets forskningspulje i 2003

Der er i 2003 bevilget midler til følgende projekter:

En litteraturstudie om *indbrudstyveri og kriminalpræventive tiltag*. Bevilget 142.000 kr. til forsker, ph.d. Dave Sorensen, Københavns Universitet.

En undersøgelse af *politiets brug af skydevåben*. Bevilget 184.000 kr. til forskningsleder, ph.d. Lars Holmberg, Københavns Universitet og 78.000 kr. til forsker, ph.d. Thomas Elholm, Syddansk Universitet.

Undersøgelse af *voldtægters omfang og karakter i Danmark*. Der er bevilget 110.000 kr. til professor Flemming Balvig, Københavns Universitet.

Undersøgelse af *danske mediers redigering af kriminalstof*. Der er bevilget 15.000 kr. til professor Anker Brink Lund, Syddansk Universitet.

En analyse, baseret på politiets særlige data, vedrørende især *indbrudstyveriers tidsmæssige fordeling og risikoen for reviktimisering*. Der er bevilget 144.000 kr. til forsker, ph.d. Dave Sorensen, Københavns Universitet.

Der er i 2003 sammenlagt bevilget godt 1.1 mio. kr. fra Justitsministeriets Forskningspulje, inklusiv bevillinger fra tidligere år samt udgifter til data til brug for forskningsenheden.

4.4. Resumé af afsluttede forskningsprojekter

4.4.1. Fra Justitsministeriets Forskningspulje er der i 2000 bevilget midler til udarbejdelse af "*Vejviser i og vejledning i kriminalstatistik*." Projektet er gennemført af forsker Joi Bay, Københavns Universitet. Der foreligger ikke et egentligt resumé fra projektet, idet projektets resultat i sin helhed er tilgængelig på www.kriminalstatistik.dk. Denne web-portal omfatter dansk, færøsk og grønlandsk kriminalstatistik og indeholder en [database](#) over aktuelle kriminalstatistikker, en [dokumentation](#) af disse statistikkers historie, formål, kilder, metode og databrud samt en [vejledning](#) i brugen af dansk kriminalstatistik.

4.4.2. I 2001 og 2002 blev der af Justitsministeriets Forskningspulje bevilget midler "Rusmiddelundersøgelsen 2001", en opfølgning af en tidligere undersøgelse af brug af rusmidler blandt Kriminalforsorgens klientel. Undersøgelsen er gennemført af P. Kramp, G. Gabrielsen, A. Lund, A. Reventlov og A.-M. Sindballe.

Resumé af undersøgelsen:

Rusmiddelundersøgelsen omfatter et repræsentativt udvalg af kriminalforsorgens samlede klientel, dvs. afsonere, varetægtsarrestanter og tilsynsklienter. 75 % af det samlede klientel har på et eller andet tidspunkt prøvet hash, 53 % har prøvet centralstimulerende midler, og 30 % har prøvet opioider. 56 % af klientellet er aktuelt misbrugere. 14 % tilhører opioidmisbrugsgruppen, som karakteriseres af et omfattende andet

misbrug, f.eks. har 67 % også et hashmisbrug, 20 % et alkoholmisbrug. 6 % tilhører gruppen, der misbruger centralstimulerende midler. Denne gruppe karakteriseres af, at 60 % har et alkoholproblem, mange misbruger også ecstasy. Antallet af misbrugere af centralstimulerende midler er stigende. 14 % tilhører hashmisbrugsgruppen, og 21 % tilhører alkoholmisbrugsgruppen. Det kan beregnes, at adskillige tusinde misbrugere hvert år kommer i kontakt med kriminalforsorgen. Der er visse forskelle i art og omfang af misbruget mellem indsatte i åbne og lukkede fængsler, varetægtsarrestanter og grupper af tilsynsklienter, men generelt er lighederne større end forskellene.

Der er en række sammenhænge mellem misbrug og kriminalitet, f.eks. er vold og alkoholpåvirkning samt drab og alkoholmisbrug associerede, mens opioid- og hashmisbrug er associeret til røveri og tyveri.

Hovedparten af de personer, der tilhører opioidmisbrugsgruppen, har tidligere modtaget behandling, og de er fortsat behandlingsmotiverede. Kriminalforsorgens medarbejdere vurderer, at hovedparten i denne misbrugsgruppe har behov for behandling. Det er imidlertid kun halvdelen, som modtager behandling. Samtidig findes, at blandt de opioidmisbrugere, som tidligere har modtaget behandling, er 86 % fortsat opioidmisbrugere, mens kun 67 % blandt dem, der ikke har modtaget behandling, fortsat er opioidmisbrugere.

Blandt dem, der misbruger centralstimulerende midler, er kun ret få behandlingsmotiverede. Kriminalforsorgens medarbejdere har svært ved at vurdere behandlingsbehovet blandt disse misbrugere, eller de tillægger ikke misbruget nogen særlig betydning. Et hashmisbrug tillægges ingen særlig betydning, hverken af misbrugerne selv eller af medarbejderne. Der er således et udtalt behov for mere klare retningslinjer, hvad angår behandling internt i kriminalforsorgen samt for et øget samarbejde med amterne. Der er endvidere behov for en øget behandlingskapacitet, især rettet mod misbrugere af hash og centralstimulerende midler.

Færdselslovsovertrædelser er den hyppigste kriminalitetsform blandt kriminalforsorgens klientel, og 60 % af færdselslovsovertræderne har et alkoholmisbrug, næsten 10 % har også et stofmisbrug. En stor del af de alkoholmisbrugende spritbilister, der er idømt en betinget dom med vilkår om alkoholbehandling, mener ikke, de har behov for en sådan behandling.

Rusmiddelundersøgelsens resultater, hvad angår antal alkoholmisbrugere, medarbejdernes syn på alkoholmisbrug, behandling mv., sammenhænge mellem kriminalitet og alkoholmisbrug osv., kan sammenlignes med resultaterne af en tilsvarende undersøgelse foretaget i 1988. Der er stort set ikke forskel på resultaterne af de to undersøgelser, og det ensartede billede afspejler den kun moderate bevågenhed, alkoholmisbrugere påkalder sig i kriminalforsorgen.

4.4.3. I 2003 blev der af Justitsministeriets Forskningspulje bevilget midler til en litteraturstudie *indbrudstyveri og kriminalpræventive tiltag*. Den engelsksprogede rapport fra studien – *The Nature and Prevention of Residential Burglary* – kan i sin helhed læses på Justitsministeriets hjemmeside. Rapporten omfatter også følgende resumé:

Section 1: Introduction

Section 1 considers burglary and the fear of burglary from both a Danish and international perspective, and introduces situational crime prevention as one approach to their reduction. Residential burglary (including attempts) represents 11%-13% of all Danish penal code violations as measured by both police data and the International Crime Victims Survey (ICVS). Among the 17 countries surveyed by the ICVS, Denmark's prevalence of residential burglary is second only to Australia. Yet compared to the average for ICVS respondents, less than half as many Danes report the use of burglary prevention measures in the home. Contrary to a general decline in the number of residential burglaries reported between 1996 and 2000 in EU member states, Denmark's level of burglary has remained remarkably stable. Danish burglary trends differ, however, by type of residential property. While the level of reported burglary against villas has

recently increased, burglaries against all other forms of residential property have declined. Given high levels of home insurance in Denmark, the financial consequences of burglary are minimal. On the other hand, the emotional costs can be intense, and victims are not always satisfied with police response. One British study suggests that satisfaction could be enhanced enormously if the police would merely send out a letter apprising victims of the status of their case and/or making generic suggestions for reducing their risk of repeat victimization. Programs specifically designed to reduce repeat victimization should reduce not only the risk of future burglary, but levels of victim anxiety as well, while at the same time increasing victim satisfaction with police response

This paper focuses on situational crime prevention (SCP) approaches to burglary. SCP concerns the management, design and manipulation of the immediate physical and/or social environment with the aim of making crime appear more difficult, more risky, or less rewarding in the eyes of potential offenders. One of the hallmarks of the SCP approach is the degree of specificity used in connection with crime analysis. The most frequent substantive critique of SCP regards the potential for displacement. Evidence for and against displacement is considered throughout the current report.

Section 2: The Nature of Burglary

Section 2 examines the nature of burglary, burglary victims, and burglars themselves. Given an absence of detailed Danish research and statistics, much of the information provided comes from UK and US. Knowledge of burglary stems from four primary sources: (1) Official data; (2) victimization surveys; (3) interviews with offenders; and (4) trade organizations. The vast majority of burglars are male, and tend to be young. Some burglars can be highly prolific. Interviewed burglars very often point to money and drugs as primary motivators for their crimes. The most common items stolen in the US and UK are cash and jewelry. Burglars dispose of their proceeds through pawnshops, taxi drivers, small store owners, and on the street. 1998 data from the BCS indicate that 61% of burglaries with entry involved the use of forced entry. "Burglars" tend to be generalists sporadically engaged in a broad spectrum of violent and non-violent offences. They also tend to be the most recidivistic of all property offenders. The largest proportion is "amateurs" – a group that compared to "professionals" tends to be younger, less mobile, more easily deterred. Despite their amateur nature, most studies lean towards characterizing burglars as planners; very few characterize them as fully opportunistic.

Burglars avoid contact with residents. 56% of BCS burglary incidents occur at night. The percentage of incidents involving successful entry is highest during the afternoons and evenings - when houses are more likely to be unoccupied. Villas are enormously over-represented in Danish burglary data compared to other forms of property. Variation in the level of Danish burglaries clearly differs by month – with a peak in December and another sharp rise in July. Temporal variation reflects a combination of changes in occupancy, level of security (e.g., windows left open), and nocturnal cover. Five factors seem to underlie burglars' target selection: Familiarity and convenience; occupancy; visibility; accessibility; vulnerability; and potential rewards. Household structure, socio-economic circumstances, location, and other household factors are heavily associated with the risk of burglary. The most important risk factors identified by the BCS include (1) a total lack of security devices, and (2) homes where the head of the household is young, ages 16-24. Homes characterized by either of these factors have estimated prevalence rates 2.7 times the national average for England and Wales. Homes located in economically deprived council housing estates, those in areas characterized by high levels of physical disorder (e.g., rubbish, vandalism, graffiti), and those headed by single parents all have estimated rates of victimization more than twice the national average

Section 3: Situational Crime Prevention Approaches to Burglary Reduction

Section 3 systematically examines ten situational crime prevention approaches to burglary reduction, and assesses the evidence to support their effectiveness. The techniques described are considered in light of the burglary patterns discussed in Section 2, and in terms of how they might affect the balance of perceived

effort, risk, or reward.

Burglar alarms: It is surprising how few (well-conducted) studies have examined their effectiveness. The most convincing evidence comes from Budd's (1999) multivariate analysis of BCS data, which shows that the probability of burglary among those "using no security devices" is 7.9 times higher than for those using two or more security devices. Note, however, that police response to false alarms represents a significant cost to society in terms of police response

Target hardening refers to the physical reinforcement of potential points of entry such as doors and windows. Budd's (1999) multivariate analysis of BCS data strongly suggests the effectiveness of "security measures," despite the vague nature of that construct. Ironically, however, the effects of target hardening have proved difficult to evaluate on the basis of experimental research because target-hardening interventions rarely occur in the absence of additional interventions.

Neighborhood Watch (NW) programs involve the organized cooperation of residents for the purpose of keeping an eye on neighborhood homes and reporting suspicious activities to the police. Despite their popularity and intuitive appeal, there is little evidence that NW programs reduce burglary. Cocoon Watch is a more focused variant of the NW theme where residents keep an eye on homes immediately adjacent to one another. Yet as with so many tactics, it is difficult to measure the specific effects of cocoon watch, since it is so often used as part of a multi-tactic approach.

Property marking involves the inscription of owner identification on valuable property such as jewelry and electronic equipment. Despite this report's inclusion of one convincing study, there is little evidence to support its effectiveness.

The use of Mock Occupancy Indicators (timers on lights, radio on, etc) may fool some offenders into believing that a home is occupied. There is plentiful evidence that burglars avoid occupied homes, but little evidence on the effectiveness of mock occupancy indicators themselves. Nonetheless, the use of Mock Occupancy Indicators may reduce the obvious signs of prolonged non-occupancy, and thereby reduce the probability burglary.

CCTV is designed to reduce burglary by increasing an offender's perception of risk, and by helping to identify and prosecute suspects. There is only one published study concerning CCTV effectiveness in a residential setting, but its results cannot be considered reliable.

Properties with low levels of night-time lighting, high solid fences, or thick trees or shrubbery provide cover to burglars – which is especially attractive when found near potential access points like doors or windows. The removal of such Visual Obstacles and the use of external lighting at may increase an offender's perception of the risk of being seen. Yet this author knows of no controlled studies of impact on residential burglary.

Access to the perimeter of a property can be restricted by the installation of fencing, the planting of hedges, and/or the blockage of pedestrian passageways. Multivariate analyses of BCS data indicate that the odds of burglary are 46% higher for flats than detached houses, when all other factors are held constant (Budd, 1999, 82). Ekblom (2002) reports a 53% drop in burglary following the use of alleygating in Stirchley Birmingham, England.

Creating cul-de-sacs and dead end streets by closing pedestrian and motor thoroughfares may reduce burglary in those areas. Yet the evidence is mixed. Pedestrian traffic access seems to increase risk (from the standpoint of target selection) but decrease risk (from the standpoint of natural surveillance) depending on whether that traffic is through traffic or local traffic

Defensible space, CPTED and SBD are overlapping strategies that incorporate many of the target

hardening and environmental modification techniques discussed above. They can be applied to new buildings prior to construction or to existing buildings through design modification. A very detailed review of 39 "key studies" describes their effects on burglary as mixed.

Section 4: Targeting Crime Prevention Programs at Places, Demographic Communities and Prior Victims

Section 4 provides guidelines for targeting burglary prevention programs at those geographic areas, demographic communities, or specific individuals that are most in need. Burglary is concentrated in geographic hot spots. Identifying the nature and breadth of a crime concentration has important implications for both understanding and combating a particular crime problem. While skeptics see crime mapping as no more than a high-tech presentation of what they already know, the Home Office (2003) advocates electronic mapping for numerous reasons.

Burglary is also concentrated demographically. According to British Crime Survey (BCS) data, single parent households, low-income households, and urban households in England and Wales all have rates of burglary victimization far above the average. Focusing solely upon geographic concentrations of burglary risks ignoring at-risk households that lie outside of identified hot spots or hot areas. Furthermore, crime concentrations that appear to be geographic in nature may, in fact, represent concentrations of at-risk demographic communities. Demographic communities characterized by more than one risk factor should have still higher rates of victimization. Identifying and targeting multiple-risk-factor demographic communities in Denmark would seem likely to provide a highly cost-effective, objective basis for crime prevention allocation.

Criminal victimization is perhaps most highly concentrated among prior crime victims. BCS data indicate that less than 1% of burglary victims suffer over 20% of all reported burglary victimizations. Less than 2% report more than 38% of all burglary victimizations. Based on these data, the prevention of repeat victimization could be expected to produce staggering inroads on the prevention of crime overall. Repeat victimization appears to be heavily concentrated in the very same neighborhoods where initial victimization is highest. Two standard explanations are used to explain the RV phenomenon: risk heterogeneity and event dependency (otherwise known as "flag" and "boost accounts"). Risk heterogeneity refers to the fact that some people and/or properties are more susceptible to burglary than others, and that these differences in susceptibility remain relatively constant over time. Event dependency refers to the notion that an initial victimization increases the probability of a subsequent victimization. For example, offenders who have already burgled a property may return for goods they left behind, or for goods they expect residents to replace in the near future. It is important to note that while distinct, these explanations are not necessarily mutually exclusive. In terms of relative importance, however, offender accounts underscore the importance of event dependency/boot explanations. So does the timing of recurrence. When victimization recurs, it tends to do so quickly. In a pioneering study of official police data, Polvi et al. (1990) noted that among those recently burgled, the rate of new victimization during the first month alone was 12 times the expected average rate of victimization. Furthermore, 50% of the repeat burglaries occurring within the first month happened within seven days of the initial burglary. This pattern has also been demonstrated with in connection with repeat "school crime," racial victimization, and domestic assault in the UK (Farrell and Pease, 1993). Malena Carlstedt, of the University of Stockholm, seems to be the only researcher to have examined the RV phenomenon in Scandinavia. According to her official record data, RV constitutes a major proportion of some Swedish crime categories, but she does not find nearly the degree of repeat residential burglary found elsewhere in the international literature. Despite the low rate of RV, nearly half of Swedish residential burglaries recur within the first month of an initial burglary. The scarcity of repeat residential burglary found in Carlstedt's study may be due to a lower tendency for RV victims to report those crimes to the police. Alternatively, there may simply be less repeat residential burglary in Sweden than elsewhere. Yet according to ICVS data, about 24% of all burglaries reported by Swedish respondents in 1999 were repeats. The corresponding figure for Denmark, on the other hand, is very low, at only 6%. Even in Denmark, the cost-effective reduction of this sub-portion of burglary would still seem worth the effort. Furthermore, the 6% figure applies to Denmark nationally. Some Danish communities – whether

geographically or demographically defined – surely suffer far high rates of both initial and repeat victimization. The potential for linking electronic police reports and CPR registries would seem to offer a relatively easy means by which to identify and target these places and people. One of the qualities of RV-based programs is that they combine crime prevention with victim services. A study by Shaw (2001) suggests that the emotional trauma of repeated victimization can mimic bereavement

Section 5: Anti-Repeat Victimization Project Case Studies

Section 5 provides a detailed review of five anti-RV studies discussed in terms of both process and outcome. All of these projects aimed to reduce the overall rate of residential burglary by reducing the rate of RV. Despite the promise of RV theory as described in Section 4, three out of the five programs described here failed to meet their crime-reduction objectives. In most cases, this seems to have resulted from implementation failures and lack of victim compliance.

The Kirkholt Burglary Prevention Project was the first application of RV-theory to a concrete, crime prevention project. Like many UK public housing estates of the time, the Kirkholt apartments contained coin-operated gas and electric utility meters. The interventions used included: Removal of pre-payment meters; Target Hardening; Community Support Teams to visit burglary victims; Cocoon Watch; and Property Marking. The Kirkholt Intervention went into full swing in March 1987. By 1989, the incidence of reported residential burglary dropped by 72%, much more than in the control area. There was no evidence of spatial displacement. RV declined substantially, and there was a significant reduction in fear. Kirkholt is hailed as a primary example what can be accomplished through a focus on repeat victimization.

Biting Back: The Burglary Reduction Project at Huddersfield was another success. The purpose of Biting Back was to examine prospects for transferring an anti-RV strategy from a carefully monitored, research endeavor (as it was in Kirkholt) to a mechanized, day-to-day approach to policing in a large police division. The intensity of intervention was based on number of previous victimizations. “Bronze,” “silver,” and “gold” interventions were applied to victims of one, two or three previous burglaries, respectively (thus called, the “Olympic Model of Crime Prevention”). Interventions included: Bronze Responses: Victim letter with crime prevention advice; UV property-marking kit; Check with known informants and stolen goods outlets; Loan of temporary alarms; Cocoon watch; Target hardening; Rapid repairs. Silver Responses: Visit from a CPO; Search warrant; Loan of monitored, silent alarm; Police Watch visits twice weekly. Gold Responses: Visit from a CPO; Priority fingerprint search; Loan and installation of covert cameras; Police Watch visits daily. Chenery et al. (1997, 24) describe the data as showing a 30% decline in burglary at Huddersfield, far more than in the surrounding force (control). There was no evidence of spatial displacement. There was a decline in repeat victimization over time. No evidence was presented on fear of crime or burglary

The Residential Burglary Prevention Project in Cambridge proceeded in three stages: (1) Identify hot spots and hot wards within the city; (2) select a study area, and collect data it; (3) design and implement interventions on the bases of the data collected. The project failed to reduce burglary and RV as compared to control areas. Failure seems to be attributable to low victim involvement in the program. The interventions included: Cocoon watch; Alarm loan; Security survey to identify vulnerable entry points; Target hardening; Free installation (but not purchase price) of back and side alley fences and gates. In addition to these victim-focused interventions, there were interventions focused on others: Post Watch (enlisted local mail delivery personnel to keep an eye out for suspicious persons); Neighborhood Watch seminar; Community seminar; Community centers with free crime prevention advice and property marking kits; Targeted police patrols; and a Youth development project for youth at risk. Victim compliance with the program was miserably low: only 28 out of 171 total victims were actually visited by a crime prevention officer, and even fewer complied with their suggestions. Given the low number of victims treated, it should not be surprising that evaluation of the project suggested no effect when compared to various control areas. Effects on repeat victimization were also nil. No data were collected on fear of crime, fear of burglary, or

police satisfaction.

The Safer Towns and Cities Housebreaking Reduction Project, like Huddersfield, also sought to examine whether a project-focused endeavor could be translated to a standard policing procedure. Police initiated the interventions themselves during crime scene investigations. The interventions, applied to victims, included: Security Audit to identify vulnerabilities in the dwelling; Canvas cards to neighbors (police distributed cards in neighbors mailboxes that informed them of the occurrence of a crime next door. This was designed to (a) increase general awareness of household security, and (b) solicit tips from neighbors in regard to the immediate burglary); Increased fingerprinting; Victim support package: including (1) a cover letter, (2) a crime prevention pamphlet, and (3) property identification stickers; Target hardening. Two additional services were provided to the community as a whole: Establishment of repeat offender units; Crime prevention mail package sent to all residents with (a) an introductory letter, (b) general advice on home security, and (c) crime prevention pamphlets. Outcomes were measured relevant to changes in burglary and RV in five control areas. While burglary declined in the target areas, the decline was equivalent or greater in three of the five control areas. These results underscore the importance of using controls to measure intervention effectiveness - without which, the interventions in this cases would almost certainly have been deemed a success. The target areas showed no change in RV. There was no evidence of displacement. No data were collected on fear of crime or burglary.

The South Australian Residential Break and Enter Project was a relatively low-budget project. Intervention consisted of a visit to victims by a crime prevention volunteer who provided the following services: Informal victim support; A security audit; Referral for property marking; Links to neighbors; Referrals to relevant agencies. In addition, victims from one of the two target areas were also offered free locks and installation up to a value of \$200 Australian dollars. Only 31.7% of burglary victims provided consent for a visit from a crime prevention volunteer, and only 26.6% of victims were actually visited. Burglary increased by 31.3%, but rose even higher than in the control areas. While the project did not reduce the rate of repeat burglary, it stabilized it relevant to growth in the control areas. No information was collected in regard to fear of crime or burglary

Section 6: Where Next?

Given the facts provided in Section 1, it would be hard to argue that burglary isn't a serious problem in Denmark. A better understanding of the patterns and correlates of Danish burglary would assist us in whatever steps we ultimately take to reduce its incidence – be it through criminal reformation, pro-active policing, or situational crime prevention. Given the general reputation Danes have for cooperation with authorities, RV programs might fare better in Denmark than they have in the UK and Australia. Before that, however, a better understanding of the nature and time-line of RV, disaggregated by sub-group, is needed in Denmark – a goal easily within our reach given the existence of electronically coded police files. Should an experiment in burglary reduction go forth, my reading of the literature suggests the following: (1) Programs should be designed to reduce – and therefore measure – not only burglary itself, but also the fear of burglary and the level of citizen satisfaction with police response; (2) Yet – due to selection and program effects - fear of crime is a tricky issue to measure in the context of crime prevention experiments; (3) Targeting areas characterized by extreme burglary problems may invite methodological invalidity due to “regression to the mean;” (4) The use of well-chosen control groups/areas is vital; (5) The best experiments will also account for spatial displacement; and (6) though initially expensive, the implementation of single-tactic interventions would pay dividends later when we could move ahead both confidently and cost-effectively with a set of crime prevention programs where each component was proven to work here in Denmark

4.4.4. I 2002 og i 2003 blev der bevilget midler til en undersøgelse af mødet mellem dansk politi og unge fra etniske minoritetsgrupper. Rapporten – *Konflikt på gadeplan – når etnisk minoritetsungdom og politi mødes* – der er resultatet af projektet, er udarbejdet af Center for Ungdomsforskning, Roskilde Universitetscenter.

Rapporten kan downloades fra centrets hjemmeside: <http://www.cefu.dk/publikationer/rapporter/>

Resumé:

Undersøgelsen går tæt på etnisk minoritetsungdoms møde med politiet. Karakteristisk for en del af møderne er, at de er med til at fastholde parternes negative opfattelse af hinanden. De oplever ofte konflikten som uløselig og den grundlæggende fornemmelse af konflikt fører i nogle tilfælde til, at møderne eskalerer til åben konfrontation.

Konsekvenserne af de tilbagevendende konfrontationer mellem visse unge etniske mænd og politi er til at få øje på. Konflikterne medvirker til en øget og fortsat marginalisering af en gruppe unge. De føler sig uønskede i det danske samfund og omgås derfor kun hinanden. Gruppens isolation er en af årsagerne til, at deres reaktionsmønster over for politiet er præget af aggression og provokation, og at politiet i visse tilfælde lader sig provokere, hvorefter konflikterne optrappes. For politiet betyder det en mere og mere utryg og farefuld arbejdsdag. Det er derfor tvingende nødvendigt at dæmme op for konflikterne og finde nye veje. Rapporten peger på mulige indsatsområder, som dog ikke i rapporten har fundet deres endelige form, men som er at betragte som bidrag til den videre diskussion og det videre arbejde.

4.4.5. I 2003 blev der bevilget midler til en undersøgelse af politiets brug af skydevåben.

Forskningsprojektet omfatter både en retsdogmatisk og en empirisk del. Nedenstående er resumé af projektets retsdogmatiske del, som er gennemført af ph.d. Thomas Elholm. Både den empiriske og den retsdogmatiske del indgår i et nordisk komparativt projekt om politiets brug af skydevåben.

Resumé:

Fremstillingen orienterer sig omkring spørgsmålet: "Hvornår kan politiet anvende skydevåben". Formålet er at beskrive, hvornår den enkelte betjent kan anvende skydevåben uden at udsætte sig for kritik eller strafansvar, dvs. hvornår brug er berettiget. Derimod er spørgsmål om evt. erstatningsansvar ikke behandlet, da det ligger uden for projektbeskrivelsen.

I modsætning til Finland, Norge og Sverige har Danmark ingen politilov. Reglerne for politiets brug af skydevåben skal findes i straffelovens §§ 13 og 14 om nødværge og nødret samt i administrative bestemmelser, som politiets skydereglement.

Reglerne og retningslinierne beskrives bedst med udgangspunkt i de forskellige situationer, som politiet havner i, og som efter omstændighederne indebærer behov for anvendelse af skydevåben, dvs. angrebs-, nødrets-, og retshåndhævelsessituationer. Rapporten er derfor inddelt i afsnit efter disse situationer. Hertil kommer nogle afsnit om afgivelse af varsel og varselsskud, om betjente under direkte kommando og om undersøgelses- og klagesager vedrørende politiets brug af skydevåben.

Den i praksis langt mest relevante situation er angrebssituationen, hvor skydevåben bruges til at afværge et farligt angreb. Som udgangspunkt vil angreb, der er omfattet af straffelovens §§ 245 og 246, berettige anvendelse af skydevåben (hvis de øvrige betingelser er opfyldte). Det samme gælder angreb i form af drab/drabs-forsøg, voldtægt, ulovlig frihedsberøvelse mm. Angreb mod ejendom berettiger kun i sjældne situationer afværgelse ved brug af skydevåben. I retshåndhævelsessituationer (som f.eks. pågribelse, anholdelse og hindring af rømning) er brug af skydevåben i praksis meget sjældent og meget sjældent berettiget, mens retshåndhævelse i form af påbud ikke berettiger brug af skydevåben. Også nødretssituationer vil sjældent berettige brug af skydevåben.

Er der nærliggende fare for, at udenforstående rammes af skud, gælder for alle de nævnte situationer, at berettigelsen af brug af skydevåben indskrænkes væsentligt og kun er berettiget i "yderste nødsfald".

4.4.6. I 2002 og 2003 blev der bevilget midler til en undersøgelse af danske mediers redigering af

kriminalstof. Professor Anker Brink Lund, Syddansk Universitet, har stået for undersøgelsen, hvis resultater blev præsenteret på en temadag, som Dansk kriminalistforening afholdt 5. marts 2003. Temaet var *Kriminalitet som underholdning*. Anker Brink Lunds oplæg er senere trykt i *Nordisk Tidsskrift for Kriminalvidenskab* (nr. 3, 2003). Nedenstående engelsksprogede resumé er fra tidsskriftet:

Content analyses covering one week of output from nine television stations and nine newspapers in Denmark show marked discrepancies between mass mediated crime and felonies registered by the police. Television primarily overemphasises murder, armed robberies and other types of violent crime. Newspapers focus markedly on forgery, fraud, rape and other sexual offences. Misdemeanours are reported by local press only.

All in all 1,210 crimes were detected in the television channels analysed. Disregarding sports, weather reports and trailers this amounts to one or more crimes depicted in 16% of the TV programmes examined. Only 5% of the news items, however, included reference to criminal acts, and most crime fiction was televised before or after prime time indicating its relatively lower priority in Danish media as compared to British and American crime coverage.

The newspaper sample included national broadsheets, popular tabloids and local papers. 1,230 crimes were detected, i.e. criminal acts occur in 14 percent of articles published during the week analysed. With the exception of one tabloid, the newspapers reported most of these incidents in small announcements indicating a relatively low editorial priority.

Our conclusion is that current media criticism misses crucial points by excessive concern for moral panics and spectacular hype rather than routine news coverage and crime as entertainment. Detailed analyses of dominant media prototypes, i.e. stories on injustice, self-help, risk and curiosities, should qualify current debates on mass mediated delinquency – including trends towards mixing facts and fiction in so called reality shows. This effort calls for closer cooperation between criminologists and mass media researchers.

4.4.6. I 2002 blev der bevilget midler til en undersøgelse vedrørende “*Profilering af islamiske selvmordsterrorister*.” Undersøgelsen er gennemført af Michael Taarnby, Center for Kulturforskning, Aarhus Universitet.

Resumé:

Projektet analyserer motiverne blandt de islamiske selvmordsterrorister, der gennemførte en selvmordsaktion i perioden 1982 til oktober 2003. Det indsamlede datamateriale omfatter 247 individer, og det er deres personlige baggrund, der er fokus i projektet.

Blandt internationalt anerkendte eksperter inden for området profilering er der siden 11. september 2001 sket et holdningsskift. Man har erkendt, at tidligere analysemetoder ikke længere er tidssvarende, da de ikke er i stand til at identificere motiverne blandt selvmordsterrorister. Oftest anvendes der analysemetoder, udviklet til profilering af kendte typer af kriminelle, der yderst sjældent udviser selvdestruktive træk. Da islamiske terrorister har andre målsætninger, fortrinsvis religiøst og ideologisk inspirerede, er der tale om radikalt anderledes tænkende individer, der tiltrækkes af det fundamentalistiske miljø

Projektet synliggør de faktorer, der virker motiverende for selvmordsterrorister. Derefter forklares det, hvorfor det er nødvendigt at anvende et multidisciplinært perspektiv for at forstå de menneskelige processer, der ligger til grund for disse handlinger.

Analysen inddrager religiøse, politiske, kulturelle, sociale og ikke mindst personlige motiver. Det er i dette samspil mellem faktorer, at der opnås indsigt i miljøet omkring selvmordsterrorisme. På grundlag af tilgængelige oplysninger om, hvorledes selvmordsaktivister rekrutteres, indoktrineres og indsættes operationelt, opnås der et indblik i, hvordan de respektive terrorbevægelser skaber en selvmordsaktivist.

Der tegner sig et billede af en velstruktureret proces, der indeholder faste elementer, der alle har til formål at overbevise den enkelte om rigtigheden og nødvendigheden af aktionen.

Disse terrorister har baggrund i vidt forskellige terrorbevægelser, og ser man på gruppen som helhed, er det vanskeligt at finde lighedspunkter mellem dem. De er vidt forskellige i relation til religiøs baggrund, national oprindelse og livsforløb. Men betragter man dem fra et antropologisk perspektiv opstår der et mønster, der indikerer, hvilke bevægelser der fortsat vil iværksætte selvmordsaktioner.

Endelig profileres fem selvmordsterrorister, der alle er blevet rekrutteret i Europa. De udviser fællestræk der peger i retning af, at selvmordsterrorisme er et tiltagende fænomen, også i en europæisk sammenhæng.